

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep.
0033 OSLO

Deres ref
15/231211-6

Vår ref
15/325-

Dato
02.09.2016

Mal og tidsplan for byutredninger

Vi viser til brev av 27.06.16 (mottatt 03.08.16) med forslag til mal og tidsplan for byutredningene.

Som grunnlag for forhandlinger og reforhandlinger av bymiljøavtaler er det behov for et godt analysegrunnlag som tar utgangspunkt i nullvekstmålet for personbiltrafikk. Dette mangler helt eller delvis for alle de ni byområdene som er aktuelle for bymiljøavtaler. Transportetatene har derfor fått i oppdrag å gjennomføre byutredninger for å ivareta dette behovet.

Samferdselsdepartementet mener Vegdirektoratets forslag til mal og tidsplan for utredningene framstår som velfundert og grundig. Arbeidet skal skje lokalt som et samarbeid mellom Statens vegvesen, Jernbaneverket og aktuelle fylkeskommuner og kommuner. Utredningene skal være et faglig grunnlag for kommende forhandlinger, og skal ikke utformes slik at det kan oppfattes som et forslag til forhandlingsløsning.

Vi ber om at Vegdirektoratet i samråd med Jernbaneverket utformer utkast til mandat for arbeidet i hvert byområde. Utkastet skal forankres i styringsgruppen for Nasjonal transportplan og i den respektive styringsgruppen for bymiljøavtalen. Det skal også forelegges Samferdselsdepartementet. Endelig mandat fastsettes deretter av Vegdirektoratet.

Nærings- og nyttetransport holdes utenom nullvekstmålet for personbiltrafikk, og det ventes en vekst i denne trafikken framover. Vegdirektoratet legger opp til at det i byutredningene skal beskrives hvordan man ivaretar næringslivtrafikkens behov. En god håndtering av nærings- og nyttetransport er viktig for å gjøre byene attraktive både som boområder og for næringsvirksomhet, og man må finne en god balanse når det oppstår målkonflikter. Det ligger bl.a. en utfordring i å sikre god framkommelighet for næringstransport uten samtidig å

tilrettelegge for økt personbiltrafikk. Det er derfor viktig at vurderinger av nærings- og nyttetransport inngår i byutredningene og at aktuelle tiltak vurderes opp mot bl.a. nullvekstmålet.

Ny teknologi vil bli en viktig faktor for å utvikle mer effektiv bytransport, både når det gjelder tidsbruk og utnyttelse av kapasiteten i transportsystemet. Det ventes også at nye teknologiske løsninger kan gi betydelige bidrag til økt trafiksikkerhet og reduserte utslipp av vegtrafikken. Denne utviklingen forventes å gå raskt. Det kan endre måten vi i dag tenker rundt bruk av kollektivtransport og påvirke folks hverdag helt konkret. Andre aktører enn det vi tradisjonelt forbinder med tilrettelegging for kollektivtransport i byområder vil komme på banen. Dette innebærer at vi må jobbe og tenke annerledes enn vi tradisjonelt har gjort. Vi ber derfor om at teknologi gis en plass i byutredningene, og at dette reflekteres i analysene. Det bør pekes på eksisterende og nye teknologiske løsninger som kan ha innvirkning på valg, tidspunkt for gjennomføring og/eller effekten av tiltak der det er relevant.

Samlet sett må utredningene vise hvordan totalmobiliteten i byområdene for varer og personer kan opprettholdes i lys av målsetningene om endrede transportbærere og teknologi. Herunder må de også vise hvordan byområdene fortsatt skal ivareta sin knutepunktfunksjon og sørge for at gjennomgående regional og nasjonal gods- og persontransport sikres fremkommelighet.

Vegdirektoratet legger til grunn at hensikten med byutredningene er å svare ut utredningsbehovet som er knyttet til inngåelse av bymiljøavtaler, men på en enklere måte enn gjennom ordinære konseptvalgutredninger. Samferdselsdepartementet støtter denne tilnærmingen, men understreker at det er en forutsetningen at statens føringer gitt etter behandlingen av KVV/KS1 for det aktuelle byområdet skal være gjeldende. Det innebærer at hvis forventet utvikling og behov for tiltak og virkemidler kan komme til å bryte med disse føringene, må behovet for en ny KVV/KS1 vurderes. Vi ber Vegdirektoratet orientere departementet hvis det kan være tilfelle for noen av byområdene.

For flere av byområdene kan det være aktuelt å innlemme omegnskommuner i bymiljøavtalene. En slik tilnærming kan være hensiktsmessig bl.a. fordi arealbruken i disse kommunene kan ha stor betydning for transportbehovet og -mønsteret inn mot og i selve byområdet. Samferdselsdepartementet understreker samtidig at den geografiske avgrensningen for bymiljøavtalene må vurderes grundig. Nullvekst for personbiltrafikk skal være det overordnede målet for storbyområdene. Bymiljøavtalene bør avgrenses til et geografisk område der det er relevant og rasjonelt å legge til grunn et slikt mål. I den grad det er mulig, ber vi om at denne problemstillingen belyses i byutredningene for de byområdene der det kan være aktuelt.

Samferdselsdepartementet har i brev av 08.06.15 til Vegdirektoratet og Jernbaneverket gitt føringer for den videre utviklingen av transportsystemet i Buskerudbyen. Det er lagt til grunn at ved fremleggelse av én bompengepakke (bypakke) for Buskerudbyen skal den begrenses til å omfatte tiltak innenfor bybåndet som strekker seg fra Lier til Hokksund. Ved flere anledninger har departementet gitt signaler om at det geografiske området for bypakken og bymiljøavtalen ikke nødvendigvis vil sammenfalle, og at det kan bli aktuelt å inkludere

Kongsberg kommune i en bymiljøavtale for Buskerudbyen. Vi ber om at dette legges til grunn i byutredningen.

Vegdirektoratet legger til grunn at byutredningene for Nord-Jæren og Bergen skal være ferdige i løpet av 2017 for å danne grunnlag for en reforhandling av bymiljøavtalen. Det kan bli aktuelt å starte forhandlinger om bymiljøavtaler i disse byområdene i 2016, men det er foreløpig usikkert når avtalene vil bli inngått og når en ev. reforhandling vil skje. Vi ber derfor Vegdirektoratet vurdere om arbeidet med byutredningene i disse byområdene bør gis noe høyere prioritet slik at deler av analysene kan brukes som innspill i de kommende forhandlingene i 2016/17.

For byområder som inngår avtale innenfor belønningsordningen, i påvente av en bymiljøavtale, kan disse byutredningene ligge til grunn for en søknad om belønningsmidler.

Samferdselsdepartementet ber om at Vegdirektoratet legger disse føringene til grunn for det videre arbeidet med byutredningene. Vi ber om tilbakemelding hvis det blir endringer i det foreslåtte tidsløpet.

Med hilsen

Ingun Hagesveen (e.f.)
avdelingsdirektør

Mari Braaten Larssen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Jernbaneverket